

**ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
& ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ**

Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σάββατο 6 Ιουνίου 2015

(9:00-18:00)

Παλιό Πανεπιστήμιο, Θόλου 5, Πλάκα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΑΔΑΣ

Πρωινή συνεδρία

9:00 - 9:30 ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ – ΥΠΟΛΟΧΗ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Ελένη Καραμαλέγκου, Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής

Μαρία Παπαδήμα, Πρόεδρος Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

9:30 - 11:20 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Προεδρείο: Μαρία Παπαδήμα & Φωτεινή Καζάλα

9:30

Αλέξιος Ευαγγελίου

Le Fantastique dans la Littérature et le Cinéma : Le Horla de Guy de Maupassant

9:50

Μαρία Ξυπολοπούλου

Photographier des hommes et des femmes durant la Grande Guerre : enjeux et difficultés d'une histoire par l'image

10:10

Μαρία Μητσοπούλου

Η εικόνα του "Άλλου" στην ελληνική και γαλλική λογοτεχνία του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου

10:30

Λ. Ιωάννου, Κ. Μανδηλαρά, Χ. Ντάνου, Κ. Σιάνη, Σ. Χριστοδούλου

'Le Poète assassiné' de Guillaume Apollinaire : Το πολλαπλό στοίχημα της συλλογικής μετάφρασης

10:50

Συζήτηση

11:20 - 12:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12:00 - 13:30 ΚΟΙΝΟ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΠΜΣ ΕΚΠΑ-ANGERS

Προεδρείο: Μαρία-Χριστίνα Αναστασιάδη, Μαρίνα Βήχου & Σοφία Τσιώλη

12:00

Ιωάννα Καρύτσα

Le compte-rendu et les stratégies d'apprentissage des étudiants du premier cycle du Département de Langue et Littérature françaises

12:10

Zhixuan Chen

L'interférence écrite du chinois chez les étudiants chinois qui apprennent le français en France

12:20

Ένα Κασνίγια

Représentations d'assimilation et d'acculturation de locuteurs non natifs

12:30	Σταυρούλα Φιλίππου <i>Analyse critique des activités phonétiques du manuel Adosphère niveau 1 et 2</i>
12:40	Αλεξάνδρα Δανά <i>Les représentations que se font les enseignants de l'autoévaluation des apprenants</i>
12:50	Delphine Bonté <i>Passerelles entre les langues romanes et contribution du français L2 dans la compréhension des langues romanes</i>
13:00	Παντελής Χάμψας <i>Les malentendus interculturels rencontrés dans les blogs des étudiants Erasmus</i>
13:10	Συζήτηση

13:30 - 15:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ – ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

Απογευματινή συνεδρία

15:00 - 18:00	ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ Προεδρείο: Ρέα Δελβερούδη & Αριστέα Κομνηνέλλη
15:00	Βάλιας Παπαϊωάννου <i>Le rôle médiateur de la presse européenne dans la construction des stéréotypes sur le peuple grec pendant la crise économique 2010-2012</i>
15:20	Πάνος Αξαμπανόπουλος <i>Les mises en scène de la variation linguistique dans les manuels de FLE de l'Approche Communicative : Nouveautés et continuités du discours créateur de la norme</i>
15:40	Φωτεινή Καζάλα <i>La modulation en traduction. Examen contrastif du grec et du français</i>
16:00	Γιώτα Ιωαννίδου <i>Η ιστορία του υποτιτισμού στην Ελλάδα</i>
16:20	Ερωτήσεις
17:00	Γενική συζήτηση: Μεθοδολογία της διδακτορικής έρευνας Συντονισμός: Αριστέα Κομνηνέλλη & Σοφία Τσιώλη

18:00 ΔΗΞΗ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Επιστημονική Επιτροπή:

Νικόλας Μανιτάκης, Μαβίνα Πανταζάρα

Οργανωτική Επιτροπή:

Φωτεινή Καζάλα, Αριστέα Κομνηνέλλη, Σοφία Τσιώλη

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Α. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΜΣ «ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ»

LE FANTASTIQUE DANS LA LITTÉRATURE ET LE CINÉMA : *LE HORLA* DE GUY DE MAUPASSANT

Αλέξιος Ευαγγελίου
alexisevangeliou@gmail.com

La littérature entre de plus en plus dans le cinéma. La quasi-totalité des grands œuvres littéraires ont été tournées en films pour le plaisir du grand public. Le fantastique c'est le genre littéraire le plus approprié pour le cinéma peut-être, puisqu'il offre du suspense au spectateur et aussi car, à travers l'adaptation cinématographique et avec l'utilisation d'effets spéciaux le réalisateur qui s'en occupe peut produire un film vraiment spectaculaire. La comparaison du texte littéraire d'une œuvre avec son adaptation cinématographique constitue une étude très intéressante. Comment la littérature, et plus précisément le genre littéraire du fantastique, est adapté pour le cinéma.

Une adaptation cinématographique d'une œuvre littéraire peut aussi devenir un outil essentiel pour l'enseignement d'une langue et de sa littérature, puisqu'elle rend l'œuvre accessible au grand public. L'image et le son alimentent l'imagination et rendent l'œuvre plus intéressante.

L'œuvre que j'ai choisi à étudier c'est *Le Horla* de Guy de Maupassant. Il s'agit d'une œuvre qui est bien propre pour une étude comparée car elle a été écrite en deux versions et elle a été adaptée pour le cinéma deux fois. Les deux versions cinématographiques sont complètement différentes, la première restant fidèle à la lettre au texte littéraire et ainsi, l'œuvre offre des possibilités d'une étude comparée des deux textes et de deux films, mais aussi l'occasion pour des conclusions intéressantes.

En choisissant cette œuvre ce qui m'intéressait principalement c'était d'abord d'étudier le côté artistique de chaque adaptation mais aussi de constater si de telles œuvres peuvent être utilisées pour des raisons pédagogiques, pour améliorer le niveau linguistique des étudiants du français, car le cinéma a aussi une perspective audiovisuelle, ce qui peut être un outil pratique à l'enseignement du français langue étrangère.

Références bibliographiques

- Goula-Mitacou, P. (1997). *Parcours Interprétatifs : Le Horla de Guy de Maupassant*. Athènes : Athanasopoulos-Papadamis.
- Maupassant, Guy de. (1994). *Le Horla et Autres Contes Fantastiques*. Paris : Hachette Education.
- Ταμπάκη-Ιωνά, Φ. (επιμέλεια). (2011). *Από τη Λογοτεχνία στον Κινηματογράφο*. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Ταμπάκη-Ιωνά, Φ. (επιμέλεια). (2013). *Γραφή και Δημιουργία*. Αθήνα: Αιγόκερως.

ΠΜΣ «ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ»

PHOTOGRAPHER DES HOMMES ET DES FEMMES DURANT LA GRANDE GUERRE : ENJEUX ET DIFFICULTÉS D'UNE HISTOIRE PAR L'IMAGE

Μαρία Ξυπολοπούλου
ksipolopouloum@yahoo.gr

La Grande Guerre, première guerre totale de l'ère contemporaine, a été un moment de remise en cause, d'ajustements, et de nouveaux équilibres pour les rapports traditionnels entre les sexes : en imposant aux individus de vivre des situations conflictuelles avec leur image de soi, elle a mis les identités sexuées en péril. En même temps la Grande Guerre est le premier conflit à être massivement photographié : alors même que les techniques de reproduction photographique dans la presse sont au point depuis des années, alors même que la prise de vue est instantanée, il faut attendre cette guerre et ses exigences pour que s'ouvre un nouveau front, celui de l'image, un des plus merveilleux baromètres culturels et sociaux dont nous disposons.

Notre mémoire de master en cours d'élaboration intitulé « Photographier des hommes et des femmes en temps de guerre: fonctions de la photographie et représentations du genre durant la Grande Guerre en France » a comme objectif de faire ressortir, à travers l'image et notamment la photographie, trace indélébile de ce monde en guerre, les mutations qu'ont connues pendant la guerre de '14 les identités de genre et les rôles de sexe.

Pour ce faire nous avons tenté de constituer un corpus de photographies des actrices et des acteurs de la Grande Guerre en France, de répertorier les images des militaires et des civils, des infirmières et des docteurs, des munitionnettes et des grévistes, des veuves et des mères, des marraines de guerre et des victimes de viols, des espionnes et des pacifistes. Ces photographies, témoignant de la volonté de la fixation du souvenir, révèlent aussi la dichotomie de l'espace en temps de guerre. Au front, les combattants prennent des clichés, à titre personnel, pour dire « leur guerre » pour figer un instant, un paysage, des visages. À l'arrière, des photographes capturent le quotidien des

populations civiles, leurs clichés révèlent la continuité d'une vie politique, économique et sociale où la place des sexes est renégociée sous le poids de la guerre.

Dans la présente communication nous nous proposons, dans un premier temps, d'avancer quelques réflexions sur les enjeux liés à la reconstitution du passé au moyen de l'image : dans quelle mesure faut-il accorder à la photographie une valeur de document ? Comment les utiliser dans l'étude d'une période historique précise ? A quel degré les images nous permettent-elles de composer un récit social, culturel et historique d'une période ? Une place importante y sera consacrée, par ailleurs, aux difficultés et aux obstacles rencontrés dans la constitution et l'exploitation d'un corpus d'archives visuelles. Dans un second temps, nous présenterons plus particulièrement un fonds privé qui illustre la multiplicité du témoignage photographique, avant de traiter de la photographie en tant que vecteur d'une mémoire générée de guerre.

Références bibliographiques

- Benjamin (Walter), *Petite Histoire de la photographie*, Paris, éditions Allia, 2012.
- Capdevila (Luc), Rouquet (François), Virgili (Fabrice) et Voldman (Danièle), *Sexes, genre et guerres*, Paris, éditions Payot & rivages, 2010.
- Fonds *Pierre Laffond*, Bibliothèque universitaire, Université Caen, Basse Normandie.
- Freund (Gisèle), *Photographie et société*, Paris, éditions du Seuil, 1974.
- Guillot (Hélène) (dir.), *Images interdites de la Grande Guerre*, Rennes, Presses Universitaires de Rennes, ECPAD, 2014.
- Thébaud (Françoise), *Les femmes au temps de la guerre de 14*, Paris, éditions Payot & rivages, 2013.

ΠΜΣ «ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ»

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ «ΑΛΛΟΥ» ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Μαρία Μητσοπούλου

tarelaki@yahoo.gr

Από τη μεταπτυχιακή εργασία μου *La mémoire de la Première Guerre Mondiale dans la littérature grecque et française. Une approche comparative*, θα παρουσιαστεί το κεφάλαιο «Η εικόνα του ‘Άλλου’ ως Συμμάχου, ως Εχθρού και ως Συμπατριώτη». Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος έφερε σε επαφή πολλούς ανθρώπους προερχόμενους από πολλά κράτη και ήταν φυσικό να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον και την περιέργεια των ανθρώπων απέναντι στους ‘ξένους’, τους ‘άλλους’. Η λογοτεχνία αποτελεί μια πρόσφορη πηγή για τη μελέτη των αναπαραστάσεων του Άλλου. Μέσω των λογοτεχνικών εικόνων διαφαίνεται η σύγκλιση αλλά και η απόσταση ανάμεσα στην ελληνική και γαλλική λογοτεχνία, αποκαλύπτοντας συγχρόνως χαρακτηριστικά των κοινωνιών τους κατά την πολεμική περίοδο. Η εικόνα των Συμμάχων παρουσιάζει τη μεγαλύτερη απόκλιση ανάμεσα στις δύο λογοτεχνίες. Σύγκλιση παρατηρείται στην εικόνα του Εχθρού, παρόλο που ο εχθρός δεν είναι ούτε κατ’ ανάγκη ένας ούτε και ο ίδιος. Οι αναπαραστάσεις των αποικιακών στρατευμάτων τόσο στη Γαλλία όσο και στην Ελλάδα αποκαλύπτουν τις διαφορετικές στάσεις των δύο κοινωνιών απέναντι σε ανθρώπους άλλης φυλής. Τέλος, ως προς τους Συμπατριώτες, οι προσφερόμενες εικόνες φέρνουν στο φως διαφοροποιήσεις αλλά και ρωγμές στην αναμενόμενη σύμπνοια ανάμεσα στους συν-πατριώτες.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- ΑΜΠΙΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ, Φραγκίσκη, *Ο άλλος εν διωγμώ. Ζητήματα Ιστορίας και μυθοπλασίας. Η εικόνα του Εβραίου στη λογοτεχνία*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1998.
- MONTANDON, M. Alain, «Les caractères nationaux dans la littérature française : problèmes de méthode» in *Cahiers de l'Association Internationale des études françaises*, 2002, n.52, pp. 251-269.
- PAGEAUX, Daniel-Henri, «Recherche sur l'Imagologie: de l'histoire culturelle à la Poétique», revistas.ucm.es/index.php/THEL/34104.

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΜΣ
«ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑ»**

**LE POÈTE ASSASSINÉ DE GUILLAUME APOLLINAIRE :
ΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ**

**Λαμπρίνα Ιωάννου, Καλλιόπη Μανδηλαρά, Χριστίνα Ντάνου,
Κατερίνα Σιάνη, Στέλλα Χριστοδούλου**
lambrina.ioannou@gmail.com, popimand@yahoo.gr, danaki1991@gmail.com,
ksiani@hotmail.com, stellaxrist@yahoo.gr

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να αποτυπώσει την εμπειρία συλλογικής μετάφρασης του έργου *Le poète assassiné* του Apollinaire (1916) με τελικό σκοπό την έκδοσή του. Η ομάδα εργασίας αποτελείται από 5 φοιτήτριες και 2 διδάσκουσες του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μετάφραση-Μεταφρασεολογία» του ΕΚΠΑ (γαλλική κατεύθυνση).

Θα παρουσιαστούν αναλυτικά η μέθοδος και τα στάδια εργασίας (επιμερισμός κεφαλαίων, μετάφραση, αναθεώρηση, επιμέλεια) και θα εξεταστούν οι βασικότερες κατηγορίες μεταφραστικών προβλημάτων που προκύπτουν από το ίδιο το κείμενο (θέματα μορφής πεζού-ποιητικού λόγου, λεξιλογικά και διαλεκτικά στοιχεία, ύφος και επίπεδο λόγου, πραγματολογικά και διακειμενικά στοιχεία, χρήση υποσημειώσεων κτλ.).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Apollinaire Guillaume, *Œuvres en prose complètes I*, Textes établis, présentés et annotés par Michel Décaudin, Bibliothèque de la Pléiade, 1977.
- Becker Annette, *Apollinaire. Une biographie de guerre*, Paris, Tallandier 2009.
- Costaş Olivia-Ioana, « Le Poète assassiné et l'écriture de guerre : collage et métissage générique », Relief, Vol. 8, No 2, *Apollinaire et la grande guerre – Nouvelles recherches*, (dir.) Els Jongeneel et Alicia Montoya, 2014, p. 51-61.
- Debon Claude, *Apollinaire : Glossaire des œuvres complètes*, Publications de la Sorbonne Nouvelle Paris III, 1988.
- Jacaret Gilberte, *La Dialectique du beau et du laid dans Le Poète assassiné et Calligrammes de G. Apollinaire*. Publibook, Coll. EPU, 2012.
- Moore Catherine. « La dimension dramaturgique du *Poète assassiné* », *Que Vlo-Ve?* Série 3 No 23, juillet-septembre 1996, p. 75-81.

ΚΟΙΝΟ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΠΜΣ
«ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ:
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ
ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ»

Ιωάννα Καρύτσα, Zhixuan Chen, Ίνα Κασνίγια,
Σταυρούλα Φιλίππου, Αλεξάνδρα Δανά,
Delphine Bonté, Παντελής Χάμψας

ikarytsa@gmail.com, chenzhixuan1206@163.com, inakas09@gmail.com,
stavroula_filippou@hotmail.com, ally5000@gmail.com,
delphine.bonte@etud.univ-angers.fr, pantelischamp@gmail.com

Το Κοινό Ελληνογαλλικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών» προσφέρεται από το Τμήμα σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Angers από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12. Οι φοιτητές του Προγράμματος έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν το πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο της Angers και το δεύτερο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η επαφή των φοιτητών με δύο διαφορετικές εκπαιδευτικές αντιλήψεις τούς δίνει τη δυνατότητα να γνωρίσουν ως βίωμα την πολιτισμική διαφορετικότητα και να υιοθετήσουν νέες στάσεις και συμπεριφορές απέναντί της.

Η μονοετής διάρκεια σπουδών του Προγράμματος, κατά τη διάρκεια των οποίων οι φοιτητές ολοκληρώνουν τόσο την παρακολούθηση των θεματικών ενοτήτων όσο και την εκπόνηση της Έκθεσης της Πρακτικής Άσκησης και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, απαιτεί συνεχή και μεθοδική ενασχόληση. Η θεματική των διπλωματικών εργασιών που εκπονούνται στο πλαίσιο του ΠΜΣ εντάσσεται στο γενικότερο πεδίο της Διδασκαλίας των Γλωσσών και των Πολιτισμών, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που αφορούν τη διδασκαλία και την εκμάθηση της ξένης γλώσσας.

Από το πρώτο έτος λειτουργίας του ΠΜΣ μέχρι σήμερα, έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς 21 διπλωματικές εργασίες ενώ, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-15, επτά διπλωματικές εργασίες βρίσκονται σε διαδικασία εκπόνησης από αντίστοιχο αριθμό υποψηφίων για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Η θεματολογία των προς εκπόνηση διπλωματικών εργασιών καλύπτει θέματα πολυγλωσσίας και διαπολιτισμού που εντάσσονται γενικότερα, στον χώρο της διδακτικής της ξένης γλώσσας.

Τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, οι φοιτητές του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν ακόμα την έρευνα της διπλωματικής τους εργασίας, η συγγραφή της οποίας πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου, ενόψει των παρουσιάσεων του Οκτωβρίου. Συνεπώς, οι εμπειρίες των φοιτητών, τόσο από την οργάνωση όσο και από την πραγματοποίηση της έρευνας της διπλωματικής εργασίας, είναι πολύ πρόσφατες και, άρα, πολύτιμες για τους συναδέλφους τους που εκπονούν ή πρόκειται να εκπονήσουν διπλωματική εργασία. Για τον λόγο αυτό, οι εισηγήσεις των φοιτητών θα επικεντρωθούν στην παρουσίαση του πιο ουσιαστικού και πυρηνικού σημείου μιας διπλωματικής εργασίας, δηλαδή, στη σύλληψη και στην οργάνωση της έρευνας.

Με αυτόν τον σκοπό, οι υποψήφιοι θα αναφερθούν στην επιλογή του θέματος, στη διαμόρφωση της προβληματικής της έρευνας, στη διατύπωση των αναδυόμενων ερευνητικών ερωτημάτων ή υποθέσεων, στην επιλογή των κατάλληλων ερευνητικών εργαλείων και στη μεθοδολογία που ακολούθησαν για την πραγματοποίηση της έρευνάς τους. Οι ενδιαρμοί, οι παλνδρομήσεις και οι δυσκολίες που συνάντησαν αλλά και οι τρόποι που τους οδήγησαν σε λήψεις αποφάσεων θα αποτελέσουν έναν από τους κεντρικούς άξονες των ομιλιών των φοιτητών ευελπιστώντας, η εμπειρία αυτή να έχει ανατροφοδοτικό και αναστοχαστικό χαρακτήρα για τους ίδιους αλλά και για άλλους υποψήφιους φοιτητές.

Τα θέματα των διπλωματικών εργασιών που θα παρουσιαστούν είναι κατά σειρά τα εξής:

Ιωάννα Καρύτσα:

Le compte-rendu et les stratégies d'apprentissage des étudiants du premier cycle du Département de Langue et Littérature françaises

Zhixuan Chen:

L'interférence écrite du chinois chez les étudiants chinois qui apprennent le français en France

Ένα Κασνίγια:

Représentations d'assimilation et d'acculturation de locuteurs non natifs

Σταυρούλα Φιλίππου:

Analyse critique des activités phonétiques du manuel Adosphère niveau 1 et 2

Αλεξάνδρα Δανά:

Les représentations que se font les enseignants de l'autoévaluation des apprenants

Delphine Bonté:

Passerelles entre les langues romanes et contribution du français L2 dans la compréhension des langues romanes

Παντελής Χάμψας:

Les malentendus interculturels rencontrés dans les blogs des étudiants Erasmus

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Β. Διδακτορικές Σπουδές

LE RÔLE MÉDIATEUR DE LA PRESSE EUROPÉENNE DANS LA CONSTRUCTION DES STÉRÉOTYPES SUR LE PEUPLE GREC PENDANT LA CRISE ÉCONOMIQUE 2010-2012

Βάλιας Παπαϊωάννου
valiaspap@gmail.com

Nous nous trouvons actuellement en deuxième année de notre thèse, dont le sujet est : Stéréotypes: réécritures et images. Le rôle médiateur de la presse européenne dans la construction des stéréotypes sur le peuple grec pendant la crise économique 2010-2012. Nous formulons l'hypothèse que la presse écrite européenne (c'est surtout la presse anglaise et française qui composent le corpus de notre recherche) a rétracté des stéréotypes existants sur la Grèce depuis la création de l'État grec après la guerre de l'indépendance, soit en les reprenant tels quels soit en les réécrivant pour les adapter à une situation actuelle. Les incidents économiques et politiques qui ont entraîné la reprise des stéréotypes sont liés à la crise économique en Grèce et la mise en application d'une politique d'austérité rigoureuse imposée par le FMI, l'Union Européenne, la Banque centrale et le gouvernement grec.

Dans ce rapport, nous essaierons de faire l'état des lieux de nos travaux jusqu'à ce moment. Nous ferons une synthèse des plusieurs définitions que nous avons trouvé sur les stéréotypes, ainsi qu'un bref parcours historique des stéréotypes sur les Grecs, avant et après la guerre de l'indépendance en 1821.

Nous finirons par citant les définitions des notions de « la mise en ordre du jour » (« agenda-setting »), qui se réfère à la capacité des média de fabriquer l'ordre d'importance des thèmes présentés, et du « cadrage » (« framing »), considéré comme le «second niveau» de la mise en ordre du jour qui implique la sélection et la prépondérance, c'est-à-dire la sélection de quelques aspects de la réalité perçue et la présentation de ces aspects intentionnellement, afin de « promouvoir une définition particulière d'un problème, une définition causale, une évaluation morale, et/ou une recommandation de traitement de l'objet présenté».

Durant le second semestre de 2015, nous envisageons aussi de commencer avec l'étude du corpus de journaux. L'échantillon de discours que nous allons construire se compose de journaux anglais et français qui sont considérés comme des relais d'opinion publique, de nature politique et économique et couvrant tout le champ politique, de la droite jusqu'à la gauche. Nous envisageons aussi d'étudier les articles publiés dans des journaux populaires, qui s'adressent souvent à un plus grand nombre des lecteurs que celui des journaux de qualité.

Nous pensons que nous allons centrer notre recherche sur les versions numériques des journaux puisqu'elles nous fournissent un champ d'investigation plus accessible que celui des versions imprimées. De plus, les sites internet donnent souvent la possibilité aux lecteurs de faire des commentaires, ce qui nous permettra de constater l'effet immédiat des stéréotypes sur les lecteurs.

Références bibliographiques

- Entman, R. M., 1993, «Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm», *Journal of Communication*, vol. 43(4), pp. 51-58.
- Lester, P.M., et Ross, S.D., 2003, *Images that injure: pictorial stereotypes in the media* (2ème éd.), Connecticut, Greenwood Publishing Group.

- Lippmann, W., 1922, *Public Opinion*, [en ligne], [consulté le 23/05/2015], disponible sur:
http://pages.uoregon.edu/koopman/courses_readings/dewey/lippmann_etext_public-opinion.pdf
- McCombs, M., 2003, *The Agenda- Setting Role of the Mass Media in the Shaping of Public Opinion*, [en ligne], [consulté le 23/05/2015], disponible sur:
http://www.infoamerica.org/documentos_pdf/mccombs01.pdf
- Scheufele, D.A., Iyengar, S., 2011, *The State of Framing Research: A call for new directions*, [en ligne], [consulté le 25/05/2015], disponible sur:
<http://pcl.stanford.edu/research/2011/scheufele-framing.pdf>

LES MISES EN SCÈNE DE LA VARIATION LINGUISTIQUE DANS LES MANUELS DE FLE DE L'APPROCHE COMMUNICATIVE : NOUVEAUTÉS ET CONTINUITÉS DU DISCOURS CRÉATEUR DE LA NORME

Πάνος Αξαμπανόπουλος
axampanopoulosfr@yahoo.gr

La notion de *variation* rend compte de la diversité observable dans les productions langagières des locuteurs : variation régionale, sociale, situationnelle, etc. Inhérente à l'exercice de la langue, elle fait partie intégrante de la compétence de communication de tout sujet parlant (Hymes, 1974). Lorsqu'introduite dans les manuels scolaires, la recherche converge sur sa représentation en niveaux de langue (Boutet & Gadet, 2003, Guerin, 2011), concept hérité de la stylistique comparée, puis repris et développé par les didacticiens (Paquette, 1983).

L'objet de notre communication est la variation linguistique dans les manuels de français langue étrangère (FLE) de l'Approche Communicative. Notre objectif est de mettre en évidence les éventuelles spécificités de sa représentation, sur fond d'une conception plus traditionnelle de celle-ci en niveaux de langue (*français soutenu, standard, familier*, etc.). Une première opération consistera à cerner la notion de *variation*. Une approche attentive à sa signification sociale et informée des perspectives ethnographiques sur le style (Agha, 2007) nous fournira le cadre théorique et conceptuel de notre démarche. Ensuite, nous aborderons le processus de standardisation d'une langue, si important pour l'étude de tout discours institutionnel sur elle. Finalement, un examen succinct d'extraits pris dans différents manuels nous permettra d'étudier, à travers le discours sur la variation, les modalités de constitution de la norme linguistique pour l'enseignement/apprentissage du FLE à l'heure de l'Approche Communicative.

Notre problématique se résume en ces mots : En quoi la représentation de la variation linguistique dans les manuels de l'Approche Communicative apporte-t-elle du renouveau au discours créateur de la norme ? Et qu'est-qui demeure inchangé par rapport à la conception traditionnelle de celle-ci en niveaux de langue ? Il s'avère que les modalités de constitution de la norme présentent des spécificités propres aux manuels de FLE de l'Approche Communicative, sans pour autant que celles-ci rompent complètement avec la conception traditionnelle de la variation en niveaux de langue.

Références bibliographiques

- Agha, A. (2007) : *Language and Social Relations*. New York : Cambridge University Press.
- Boutet, J. & F. Gadet (2003) : « Pour une approche de la variation linguistique », *Le français aujourd'hui* 143, 17-24.
- Guerin, E. (2011) : « La variation de la langue dans les manuels scolaires du cycle 3 et du collège », *Le français aujourd'hui* 173, 57-70.
- Hymes, D. (1974) : *Foundations in sociolinguistics. An ethnographic approach*. Philadelphia, PA : University of Pennsylvania Press.
- Paquette, J.-M. (1983) : « Procès de normalisation et niveaux/registres de langue », in E. Bédard & J. Maurais (éds), *La norme linguistique*. Gouvernement du Québec : Conseil de la langue française, 367-381.

LA MODULATION EN TRADUCTION. EXAMEN CONTRASTIF DU GREC ET DU FRANÇAIS

Φωτεινή Καζάλα
fkazala@frl.uoa.gr

La *modulation* est un procédé de traduction décrit pour la première fois par Jean-Paul Vinay et Jean Darbelnet dans leur œuvre intitulée *Stylistique comparée du français et de l'anglais. Méthode de traduction*, publiée en 1958. La définition même du procédé trahit son caractère vague : c'est, selon les auteurs, un « changement de point de vue » ([1958] (1977) : 11). Tout changement, ne pouvant être expliqué à l'appui d'un autre procédé, constitue, pour les auteurs, une *modulation*. Dans notre mémoire, nous avons entrepris la description et l'analyse de ce phénomène, qui s'est avéré fort révélateur du fonctionnement du français et du grec.

La recherche de thèse que nous menons, tout en s'inscrivant à la suite des conclusions de notre mémoire, focalise sur certains points significatifs qui méritent, d'après nous, un contrôle plus systématique. Lors de notre communication, nous allons aborder, par une analyse contrastive, certaines dissymétries du français et du grec, qui deviennent évidentes quand les deux langues sont mises en contact grâce au procédé de traduction. L'objectif primaire est d'étudier si ces dissymétries sont arbitraires ou systématiques. Plus précisément, l'accent sera mis sur les points suivants :

- Le premier point concerne la question de la négation. À partir des observations faites pour notre mémoire, on s'aperçoit que le français a la tendance de privilégier des phrases affirmatives là où le grec emploie des phrases négatives.
- Un deuxième point intéressant constitue l'expression de la généralité. La dissymétrie par rapport à la catégorie grammaticale du nombre utilisé constatée lors de notre mémoire nous conduit à formuler l'hypothèse suivante : tant le français que le grec privilégient le singulier pour exprimer la valeur générale. Le cas de l'expression de la valeur déontique présente, pourtant, une divergence entre les deux langues.

Notre recherche se base sur l'étude d'un corpus bilingue tiré d'une sélection de romans français récents traduits en grec.

Références bibliographiques

- CORBLIN F., 1994, « Sémantique des négatifs multiples », in Attal P. (dir), *La négation : Actes du colloque de Paris X-Nanterre 12-13-14 novembre 1992*, LINX, 279-298.
- DANON-BOILEAU L., 1994, « La négation : de l'absence au refus, et du refus à l'absence », in Attal P. (dir), *La négation : Actes du colloque de Paris X-Nanterre 12-13-14 novembre 1992*, LINX, 177-189.
- KLEIBER G., 1989, *L'article LE générale. La généralité sur le mode massif*, Genève, Librairie Droz S.A.
- LEEMAN D., 2004, *Les déterminants du nom en français : syntaxe et sémantique*, Paris, PUF.
- MULLER C., 1991, *La négation en français. Syntaxe, sémantique et éléments de comparaison avec les autres langues romanes*, Genève, Librairie Droz S.A.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γιώτα Ιωαννίδου
Y_ioanni@otenet.gr

Αντικείμενο της έρευνας μας είναι να εξεταστεί διαχρονικά η μεταφραστική πράξη του υποτιτλισμού στην Ελλάδα, από την προβολή της πρώτης ομιλούσας ταινίας, στις 22 Οκτωβρίου 1929, έως σήμερα.

Η βασική ερευνητική υπόθεση στηρίζεται σε δύο βασικούς άξονες: α) ότι η μεταφραστική επιλογή του υποτιτλισμού έγινε στην Ελλάδα με οικονομικά κυρίως κριτήρια, χωρίς εντούτοις να απουσιάζουν ισχυρά κριτήρια στρατηγικής σημασίας ως προς την εμπορική διείσδυση και κυριαρχία συγκεκριμένων εθνικών κινηματογραφιών, και β) ότι οι συνθήκες, οι συμβάσεις και οι καταναγκασμοί στους οποίους υπόκειται η μεταφραστική πράξη του υποτιτλισμού δεν ήταν ίδιοι, από τότε που παρουσιάστηκε η μεταφραστική ανάγκη έως σήμερα.

Η μεθοδολογία της έρευνας μας, με βάση τη γενικώς αποδεκτή άποψη ότι ο μεταφρασεολόγος οφείλει να μελετά πώς παράγονται στην πραγματικότητα οι μεταφράσεις σε δεδομένες κοινωνικο-πολιτιστικές συνθήκες και η οποία έχει την πηγή της στη θεωρία των κανόνων (*normes*) του Gideon Toury (*In Search of A Theory of Translation*, 1980), είναι ως τώρα:

1) η συλλογή, η ταξινόμηση και η αξιολόγηση όλων των σχετικών με τον υποτιτλισμό πληροφοριών από τον καθημερινό και τον περιοδικό τύπο, καθώς και από άλλες σχετικές με τον κινηματογράφο βιβλιογραφικές πηγές και

2) η στατιστική διερεύνηση των μεταφρασμένων ταινιών ανά έτος, γλώσσα και χώρα προέλευσης («ταινιομετρική μελέτη»), από τα χρόνια του βωβού έως το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Πρόκειται για μια χρονοβόρα και επίπονη αναζήτηση, δεδομένου ότι, όπως διαπιστώθηκε, οι αναφορές στη μεταφραστική πράξη του υποτιτλισμού σπανίως αποτελούν κύριο αντικείμενο της αρθρογραφίας και σχεδόν πάντα περιορίζονται σε σύντομα σχόλια. Η αναζήτηση καθίσταται δυσχερής για έναν επιπρόσθετο λόγο: οι βιβλιογραφικές πηγές που αναζητήθηκαν βρίσκονται διάσπαρτες στις δημόσιες βιβλιοθήκες (της Βουλής, του ΕΛΙΑ, της Εθνικής Βιβλιοθήκης, της Ταινιοθήκης, του Μουσείου Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης) και έτσι καταφύγαμε και σε ιδιωτικές συλλογές.

Τα συμπεράσματα, μετά από την πρώτη αυτή συγκριτική μελέτη, είναι ότι το μεταφραστικό ζήτημα στη διανομή των ξένων ταινιών στην Ελλάδα έπαιξε καθοριστικό ρόλο και ως προς τους δύο άξονες της ερευνητικής μας υπόθεσης.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Κινηματογραφικά περιοδικά:

Το Παρλάν, Κινηματογραφικός Αστήρ, Καινούρια Τέχνη-Κινηματογράφος-Θέατρο-Μουσική, Τα Θεάματα, Έβδομη Τέχνη, Κινηματογραφικός Κόσμος, Κινηματογραφική Τέχνη, Κινηματογραφική Βιβλιοθήκη, Κινηματογράφος-Θέατρο, Καλλιτεχνική, Μηνιαίον Δελτίον της Πανελληνίου Ενώσεως Υπαλλήλων Κινηματογραφικών Επιχειρήσεων, Το Θαύμα της 7^{ης} Τέχνης, Σύγχρονος Κινηματογράφος, Κάμερα, Κινηματογραφικά Τετράδια, Προοδευτικός Κινηματογράφος, Φιλμ, Οθόνη, Μοτέρ, Σινεμά.

- Becquemont Daniel, « Le sous-titrage cinématographique : contraintes, sens, servitudes », *Les transferts linguistiques dans les médias audiovisuels*, Yves Gambier (éd.), Septentrion Presses Universitaires, 1996.
- Béhar Henri, «Cultural Ventriloquism», *Subtitles on the foreignness of film*, ed. by Atom Egoyan and Ian Balfour, MIT Press, Cambridge 2004.
- Κουάνης Πάνος, *Η Κινηματογραφική Αγορά στην Ελλάδα (1944-1999)*, εκδ. FINATEC Α.Ε. με την υποστήριξη του MEDIA DESK HELLAS, Αθήνα 2001.
- Lavour Jean-Marc, Serban Adriana, *La traduction audiovisuelle, Approche interdisciplinaire du sous-titrage*, De Boeck, Collection Traducto, 2008.